№ 9

Saarna 1 sunt. Päärisüs. j. 1851
Dexord. 1 Tim. 1:9,10 Tekstis: Joh. 20:19-31

Fiimus inte i. I, II ja III

Maaliskuun jälkeen 1851.

Sen tähden älkää te tehkö
vaan wäärille ja tottelemattomille
jumalattomille ja syntisille, pyhät-
tömille, kelwottomille, ylpeil-
le ja itsepäisille, miehen tappajille
huoria tekijöille miehen pitäjille
ja makaajille, ihmiskaupan wan-
gille, walehtelijoille, walapattoisille
ja niitä muutoin jotka kalliille
opille wastaan
ovat. 1. Tim. 1: 9. 10.

Me kuulemme näistä kaikista
että laki ole pahoin kuitenkin
se, eli niitä jotka annetaan
ainoastaan wanhurskautetuille
lain laisa palkinnot, ja ylitte-
täjät, niin kuin Daniali
syntiä, jotka sitäkin aikaan
olet nähnyt pitää, waikka sitä
muuta muutoin syntiä on tehdyt
ja tavallisesti tehdään maail-
wanhurskaudessa.

Yhes on jotkin hinno, jota vastan
tetä Jiska Satia, niin he
ajatelleet: Ymmala ove
armollinen, ja ymmärtävän
on hiko; ei hän jätä taitkia
lihan himoja vastaan Satia
Ja jos armon vuoksi vielä
väittäjät niitä julmempia
rikoksia maalitsen rangais-
taksen tähden: niin hän tekee
Rautajan Vapahtajasta jen-
kaltaisia synnin, jotta mail-
man kohe ja Satia jäsiä
ei pahoja ymmärä, niin hän
ylimmäksi kohtuullisen
viina pyyhäimisen, kohtuul-
lisen kiroamisen ja kohtu-
tillisen vastaanimisen
taikka mitä kohtullisen
on, jen tähe armollisen
Armo vuoksi.

Semmoisen jäsen myö, että
hän mikä joka päivä yksi
hän mikä Vuokselan riitin
juoksi, kaksi hän viikko, ja
kappale hän viikko ja mikä
mielen kanssa, hän viikko
ja pitkä chriftilyitä, hän viikko
ja puutto chriftilyitä, hän viikko
ja muutta pimeä paikka, hän
viikko, ja ahnetta maikeuden
kanssa hän viikko ja mikä
muuten ahnetta vuoksi, hän
viikko, että Ymmala on hänelle
Armollinen ja niin piiri
pimeitä ei tahdo kaikia
ihmisiä, niin hän antaa
Myös muille armoa, jotta
Ovia vuoksi hän ei tahdo
duomata ihmisiä, vaan
Armoa vuoksi.

Nyt tadrsta Pauli jiinä
Ellä mäntä ja pitkäjen, että
Laki ei ole pandu vanhurskai
le vaan pyhdille, se on jeuhal
taisille, jotka ylimalan käsky
hylkäsivät. Mutta Armoin van
hat saattavat hyllä omitta vie
lä tänäkin päikäin. Raam
tusta, hossa Pietas selittä hille
Ylimalan Sana Nämin: Armon
vankat jonon minä saattamat
omitta tämän päikäin ilolla
ja: ja sanoa: Me olemme
Vaan vanhurskaudetut.
Me makaamme jokapäivä
Pirtin juuressa: Mitenkä me
tänäjä enä Lakia: sillä Pa
vali sano: Ettei laki ole
pandu vanhurskaille vaan
pyhdille. Vaikka kaan
nyt kuinka Pietas selittä

Teille Raamattua? Hän selittä
pin tarkasti Raamattua, että
Raamattuun pitäjät, ja kuten
Mattonat vankat pitäjät
Juuvan vahvistuvat Pappa
Nenättäin yksi Raamatun
puoli jauhi tästä Raamattua
paikasta pitäjä, jono hän: Mi
nulle ei kuulu Laki: sillä Mi
nä olen uskon kautta vanhur
skaksi tehty, ja Paavali sano
Että Laki ei kuuluisi pitäjä
vaan pyhdille. Minä en tiedä
täjen Pahuun kuinka ihmi
set kuvin: Minä olen evankeliu
mun kautta vapa pimeistä, ja
Minä en ota enä Duomiata
vastaan. Mutta jos nyt pimeän
Ellämis on Yhtenäinen kaikia
vastaan saatuinenco? Kuinka
jinä pitäjät duomiata. Jos
vanha Adami on pimeä, että
se paikka ja hyppä, jotka

kenta, kuin christityt tahtovat
sinua kaetella? Ihmiset jä-
vät alet Paras christitty ko-
ska sinulla on vahva usko,
ja [illegible] syvämielisyys. Kaikki sinul-
la on paluna kaikkeen, ja kai-
gellinen viha syvämielisyys sinua
sinä päätet saavuttaa niil-
le jotka sinua puhtelevat
hyvyttä: Ei ole laki kuntee
kurjuille vaan hyvälisyys.
Mutta minä ajatelen, et-
tä Laki on jaettu vielä
jokaiselle hyvälisyydelle
jotka oman vanhurskau-
uden kautta ovat kui-
tenkin tulleet vaikka he
huolimatta, että he ovat
christuksen vanhurskau-
desta kautta vanhurskaa-
tetut. Tulkoot kaikki ovat
vanhurskaan päälle jotamaan
oman teen, jälkeen tulle
hyvän avuksi laitta. Ei jam-
pukatta, ja kuinga ra-
vas christitty päästä, että
huomaavat tulleet kuudes
rästä christitty puutte vat-
tuleet kiinnitä kaikkeen
maan. Hän sano vanhin.
Je tuletta minua kaikke
maan, ja lakiin minua
maan. Etteko te tiedä että
Laki ole pantu kurjille
le, mutta hyvälisyydelle
on tietä niin kuin mät-

minä ymmärrän nyt
Paralla jumalan pilkä laille
että koko on pimeä minun
hyvin hurskaille jopa
pilkä, minä Jumalattomia
le, ja katumaisille ainoa
aan ovi Evankeliumi pu
du tahdottaessa, minkaite
xesi ja ylös napaamisessa
jonka tähden, Minä myös
Maarian ja Rehvitaan pi
pitkä Amen muodostu
uden tähden Maranan
Epäilyksen pro ja vi
hengellisyt Nikodat, että
hildäsä pitäis muiden no
Thomaan pelkoa ja
uuramaan, että se
pit ylös napaa
pitä, ennen

auringon laskee: Amen
Jordelin Daimen nimen
muistelussa, Katsomi
sen ja elämänsä puo
Kaup. J. M.

Meidän P. E. jumalanäitä
pitä Meidän J. a. K. kolle
lemaan, Kuinka Jesus ajat
ta it enjä Nimellä pilkä
opetus lapsilla. l. Kymme
nelle, pitkä onat koska
K Thomasta, jotka ei ale
näkalla. Niin me Jäämä
ma että he tulevat ihmi
set, koska he ovat ainoa
pitä pitäväisyyttä ja elä
mäksi, vaikka yksi viikko
tuin Thomas ei tahdo
uskoa, ennen kuin
näkee

1. Jesus ajatta itsensä
ehtiä nille hymmenelle
jotka olivat hukkuneet
oveen takana Juudalaisten
pelvon tähden, jillä he
pälkeivät että Juudalaiset
ottavat hiitä häiriä ja tap
paavat hiitä. Mutta Juma
la on niin edes katsonut
että Juudalaiset ja hiitä
tappa niin kuuvan huun
opetuslapset pelkäsivät
Juudalaiset kuulevat
että opetuslapset tahdi
vät saarnata Evangeliu
mia, josta hiidän mesta
ninja on tapettu. Ja kä tah
di tään opetuslapset pu-
huu kuten ehdotettu,
että niin kauvan kuin
he olivat murheessa ja Evan-
gyksessa. Vaikka Kristillisten
ylä hiitä täällä kaikki suuri
murhe ja Evangelyksen kanssa.
Ei he vielä tahdo maailmalle
pihua mitään, ennen kuin
he saavat sen vaakuutus-
sen, että Jesus on Elämässä.
Mutta nyt ilmaisi Jesus
sinnaulitsee vapahtaja it-
sensä murhellisille ja Evan
gelaisille opetuslapsille
Hän tulee sijaltaan,
sydämmen ovi on vielä
suljettu maailman pelon
tähden; Ei he näe Jesusta
ulkona vaan sijaltaan
suuri sydämmen kaipaus
ja he näkevät hänet.
Hän ilmaisi itsensä

äkkiä heidän silmänsä
eteen, ja niin hän matkan
katoo, ettei hänen silmänsä
enää nähneet mitään. Ja
ihmettelivät, kuka he olivat
ja mistä he olivat tulleet.
Mutta he alkoivat
kovasti matkoja ja Jeesuksen
työtä, mutta nyt kuin kello
10, ja he jäivät jälleen ja-
malaan Pyhän Hengen vir-
kaa silloin Jeesus kuin
alkoivat Pyhän Hengen
[illegible] Juilla Te syytä
Andrei kanssa, niinkuin
he Andrei ennustivat
ja juolla Te ei pidä
niitä he pidetään.
Mutta he jäivät Ju-
dalaiset ja paikkaan
uskoi, että Jeesus opetus

lapsille on se vaikea ennus-
tus, että he jäivät hyvin
kut Andrei anda; vaan
Judalaiset ja pukanat kuu-
livat, että Jumala oli
Andrei hyvät andoi, ja tä-
män hyvyyden Andrei jäi
mitä kuulivat he jää
uskoa, ikuinen katumuksella
ikuisen parannuksella ja ikuisen
Uskolla uskoi he kuulle
vat vaan, että Jumala on
kuulle ei Annaliisa, vaikka
ka he ei ole pitäneet
vat vaan Vapahtaja, ja pitävät
tä vihaavat ja vainoavat
Jeesuksen opetuslapsia:
että hyvin kuulevat
Judalaiset ja Pukanat,
että Jumala on kuulle

armollinen. Ja tämän kuul-
len uskan kuin he menevät Helsinkiin. Mutta jos
Jumalaiset ja rukoilkaat
usko, että Jeesuksen opetus
lapsille on vaikka jonnin
arvoista, rakastakaa ja
kehumaan kehoittakaat, että
Jeesuksen opetus lapsille aina
vaikka jonnin pidettäisiin.
He ansaitsevat nimittäin
näin, että tulee yhtä usein
kuin kirkossa mistä.
Me olemme siirtäneet ja kun
niallisen Isännän, meidän
taivaan päämiehen asettaneet
tähän päivään asti, että
meitä pimennetään, että
me olemme kuvatut ja
varmat. Mutta se

aletta vähäreet Raapeta
ja villihenget jutka että
anna kunniallisille ih-
misille annan kunnian
rukka. Niin jaanna ystäväni
niallinen Isäntä ja Jeesus
vanha Adamin jutka että tah-
do olenka ikuisesti Ylimaalaan
edessä: hän kuulee että ja
Jeesuksen opetus lapsille val-
ta hänen kuuntelee ja jos
tähden hän kyyhkä ihmeen Ju-
malan kuuluisan että.
Mutta mitä ystävällisesti
ja hän tulee kuuntelee
että, kuinka hän tulee
ja rukka Jeesuksen opetus
lapsia ja nähdä niin
kuin Ylimaalaan, mutta että
ystäväni aja hänelle tulee
Jumalaiset hän että pimeyden
mun sisäänsä ystävän, että

han tulle rahkiana
pukumaan, koska han
tulle Ymmalan kuuniaan
Eteen. Mutta Yhä han
pundaa Christuksen päällä
Maahenda Paitsi Pi-
latuksen edessä, että hänet
väärät Todistut vaan hä
nelle annan tunnan rau
ha, ja sitte hän menee
Maihinan Ymmalan tyy
mykoilemaan, että han
Kaikan tulia niin pulluis
hien nimet väärät To-
distot ja villikunet, ja tek
väliltä huskaat niin
Kuin Juanto kuppalet, ja
väliltä avat ilaja. Taitta
alla Rietty, joka hiisa viis
kuttu annan tunnan
vaivas, Mutta Pyhä
hengi viikattu maihinan
orjan mielestä ilo, koska
Palavuino nauta päähän.
Ihmiski Turkan vaihtaa
naja on Palavuino ja Rauvit
Tyttäret, niin hiisa Turkan
Kaimatta juno. Semmen-
nen ruppo on Turkille, että
Turkan valdakunnasa on
Palavuino ja Rauvit Tyt
täret. Ja Kuitki ne, jotka
Turkan uskoja ovat, tuto
jutat christityitä Rainaan.
Sen kaukumisen tähden.
Sillä ei Turkit ja Koivan
Kuvanalaiset Uskä väpäste
jotta mitään: mutta yksi
on Ymmala, ja Turkan val-
dakunnasa on viina, ja
Rauvit Tyttäret. - mikä
on Paras ilo täsä maihnesa
/ e on myös Paras ilo täs-
vasa. Yksi huora, joka on

huoneisiin kuin muutkin
täällä. Jaapi Engeliin kuu
mata Taivaan valtakunnasta.
Yksi köyhä piomaisi, jolka
on täällä ylenut Pirun puolta
Jaapi puolta puolella. Viina
Taivaan valtakunnasta. Yksi
kunnialliuen viina pol-
vari, jolka on täällä ollut elä-
tanut ylimmäisyyä, ja ol-
lunut hullu Pirun puolta
ilman rahatta ja ilman
hinnatta, päästä Taivaan
valtakunnasta Kuitenkin
puun viinspolvarin vie-
raan. Ja se näky alkoi
Perkiö ja koivun taivo-
uttua ylös, että Kuitki
likaan kaveltuu täällä, on
Taivas ilo ylellä; Kuitki
kirouu täällä on ylenellä Tai-
vaan valtakunnasta: kuitki
kuinen kuoleu täällä, on vah
vaus Taivaan valtakunnasta
jotka on hyvin koreu täällä
Jaapi vilkä puoleenaan koro
den Taivaan valtakunnasta.
Semmoiuen on Jumalisten
ylös, ja Jumalattoin on kaota
pihaan Jumalan maalliin. Sii-
nomaltaus on se ylös ei ylös
Kaunale Jumalattoin ylöskaa
että jotka hyvin vilka Je
vaino Jeesuxen opetuslapsia
se tekee Jumalalle palveluxen
ja jotka enäänen koroan kuo
nolainen ime christityin
verta täällä, jen enäänen
Matkaroaita hän Jaapi
ylös Taivaan valtakun
naja. Kaikka nyt Jumalai
set, Durhit ja Pukanat
ovat niin vihaiset Jeesuxen

Opetus lapsille, ainomataisi
Jos hädhuusi jos tähdet
niin se on arvattava, että Ju-
dalaiset eivät Turkot eli Paka
nat uskoo, että Jeesuxen opetus
lapsille on valda pyrkiä an-
dexi Anda ja pidättä. usean niis
se Judalaisille, Turkille ja
Papanoille ei se uskoo, että
Jeesuxen opetuslapset ovat
tässä profetat ja villikeis-
get, jotka ei anna kunnia
ihmisille ainoastaan
vaikka. Kuitenkin on
Jeesuxen opetuslapsille se
valda, että he saattavat pyr-
kiä andexi anda saatanoille
se ja pidettä katumattomilla.
Silloin Jeesus on itse sanonut
Jollen Te pyrkiä andexi ai-
natte, niille ne andexi ainet-
taan, ja joilla Te ne pidätte,
niillä he ovat pidetyt.

[illegible] kuin sen täytyi pitää [illegible]
[illegible] aikaan, mikä pitänyt koska Jeesus
[illegible] että nämän kuoleet. mutta mistä
[illegible] anoilla on sanonut. Et pitä tah-
dikseen
mille mistäkin sanoilla pitää, että pitä
[illegible] nistä pahoille sanoilla ra-
[illegible] Jeesuxen vertoja kaatelemaan
nistä sanoilla elät ennen niin paljon pi-
dä teemyt, ja pitäen paska kaivanut, ja
niistä sanoilla sanoilla, elät ennen
vaan [illegible] elät ennen
Ihmisiä. niistä sanoilla kaupunki
Jeesuxen kaatelemaan kaatelemaan.
Että tahtonut Thomas pitää sanoias
naulain reikään. Vaan pitä täytyy nä-
mein ihmen pitämätä uskoa, että Je-
sus nistä kääntyä. Sinun täytyy uskoa
naikka et tahdo. Mitäs nyt olet vai-
tanut Gnäuskalla? Et mitään ymmärrä
Kuin Judaan käpiäin. Mistäs tä-
nämä on että Thomas veljet
Ne ovat saman kaltaisesta
uskoa, ettäpä yhden kyöpelisen
ja yläsinakin kuolemisen
itsellen jä Thomaan Gnauskalla
että te Gnäuskallaan saatte
Vapahtajansa murhaajaksi. Silloin
jos on mennä kertta jäämään
opetuslapsiksi Gnauskan tähden
ja ainoaksi ataisi Thomasta, ja sa-
[illegible] uskoa, ettei kuin

pistäin Jumalan ja rauhan teitä
Herramme Jesus Kristuksen armosta
Hyvät, jotka kerrankaikki tehdään. Niinä
Jokaisi nyt Te Pyhälleväiset ja Pyhäs-
set: katsokaat nyt niitä kanssa ja, jotka
Te olette jaattaneet Jeesuksella, tuhan-
Ijumuttamme, ja Pyhäkalumme. Kaksi
Jumalan päivää aukaise niin ajan
Ja Murhanhiekillensä, ja ajatta kiill
kaanajan ja ja Jumalulle. Katja kaat
unettaneet sjelut. päitä kaanaja
alen minä Jaanut taitaa tähtene
pitäkäät niitä Jumalamme näihin
kaanaihin, että Te niinnin uskaiset
että minä alen taitaa tähtene kaat
kut, että Te päästte Kaanaan. Mutta
Pyhäiset Jumalat. Et jumalan
niitän tähtene. mutta pitäkäät ny
Jumalamme Te katumaiset ja Py
häjset, ja Pyhäskaiset, pitäkäät
niitä Jumalamme rauhan nei kaan
jos tulle je nähnen ass. Ei mennä
kuukaan häpäänään taitaa Pyhäs
ne tähtene, ja Jumalat niinen kuu
Thomas: Minun Herrani, ja mi
nun Jumalani. Thomas se on koja
jota mahdattamuden tähtene Pyh
uskaa, naika ajs kaki: pitä Jumalan
nuolain nuolään, ja kaitte kaanaa
jäitä je Jumalan niitä pantoja ja
Jadnut jonne tähtene. Ala ole Pyh
nen vaan uskaaja, Amen.

P.102

Alkuperäinen: VA/Koller 9, päällysarkki kirjoitettu myöhemmin uudelleen.
Julkaisut: Saarnoja s. 83-89, 2 lehden jakso oli eksynyt Koller 8:aan, ja on Saarnoja s. 95-96.

[Ensimmäi]nen sunnu[nta]i Pääsiäisen jälken 1851.

Ej hurskaille ole Laki pandu, vaan väärille ja tottelemattomille, jumalattomille ja syndisille, pakanallisille, kelvottomille, Isänsä tappajille, miehen tappajille, huorin tekiöille, miesten kansa makajille, Ihmisten varkaille, valettelille, valapattoisille ja mitä muutta senkaltaista sitä tervellistä oppia vastan on. 1. Tim. 1:9.10.

Me kuulema näistä sanoista, ettej Laki ole pandu hurskaille, eli niille, jotka Armosta ovat vanhurskautetut, vaan ainoastans niille, jotka Jumalan Lain polkevat, ja ylitse käyvät, niin kuin Pavali täsä paikasa luettelle, niitä syndiä, jotka siihän aikaan olit vallan päällä, vaika hän toisesa paikasa on luetellut monda muutta syndiä, jotka tavallisesti tehdän mailmasa. Hurskat se on christityt / eli armoitetut sjelut, täyttävät Jumalan Lain sillä lailla, ettej he ehdollisesti rikko käskyjä, mutta Ej christityt saatta Jumalan Lain täyttä sydämen taipumuxilla, ejkä vielä ajatuksilla kan. Suruttomat Ej täyttä yhtän Bokstavia Jumalan laista, niin että se tulis hengellisesti täytetyxi, sillä he tekevät joka päivä ehdollisia syndiä. Ja vaika hurskat Ej saatta hengellisesti täyttä Jumalan Lain, sillä Laki on hengellinen mutta ihminen on lihallinen ja synnin alla myyty, niin kuin Pavali todista itsestänsä; kuitengin tahto christitty sydämen hallulla ellä Jumalan tahdon jälken, että Jumalan Laki Ej tulis hänen kauttansa rikotuxi. Kuitengin täyty hänen tuta sen sisellisen[1] turmeluxen, joka hänesä on, mutta freista kaikella muodolla vältä syndiä Ettej hän vihottais Jumalata, ja ristinnaulitsis Vapahtajan uudesta, himoilla ja haluilla; hän soti Jumalan avulla syndiä vastaan Ettej syndi pääsis hallitsemaan hänen kuolevaisisa jäsenisens. sentähden sano Pavali 1. Tim. 1:9.

1 S: sielullisen

10. Ej Laki ole pandu[2] /<le> hurskaille, jotka ahkeroitsevat siitä kuinga Jumalan Laki tulis täytetyxi, mutta Jumalattomille se on pandu, jotka polkevat Jumalan Lain jalkainsa allä. Ja niin kauvon kuin Jumalattomia löyty, täyty meidän saarnata Lain; mutta se tulle heille vaivaxi, sillä jota enämän he varastavat Armo, sen enämän he tahtovat Evangeliumia kuulla, että he pääsisit ilman katumuxetta ja ilman parannuxetta Taivan valdakundaan. Sillä Laki nuhtele armon varkaita synnin tähden, mutta Ej armon varkat tahdo syndisexi tulla, vaan he tahtovat syndiänsä peitä ja salata; he tekevät vielä julkiset ehdolliset synnit luvallisexi. / Jos on joku himo, jota vastan het Ej jaxa Sotia, niin he ajatelevat: Jumala on armollinen, ja ihminen on heiko; Ej hän jaxa kaikia lihan himoja vastan Sotia. Ja jos Armon varkat vielä vältäisit niitä julmempia rikoxia maallisen rangaistuxen tähden: niin hän teke kuitengin Vapaehtoisesti senkaltaisia syndiä, joita mailman Laki ja Sokia järki Ej katso synnixi, niin kuin Esimerkixi kohtullinen viina ryypäminen, kohtullinen huoraminen ja kohtullinen varastaminen. kaikki mitä kohtullinen on, sen teke armollinen Armo varras. / Semmoinen sano nyt, että hän maka joka päivä Jesuxen ristin juuresa, vaikka hän maka Perkelen Ristin juuresa, koska hän usko, ja tappele, hän usko ja maka miesten kansa, hän usko ja pilka christityitä, hän usko ja suuttu christityille; hän usko ja maista pirun paska; hän usko, ja ahnetti mailman Tavarata: hän usko ja maka laiskana; hän usko, ja syöpi muiten ihmisten vaiva. Hän usko, että Jumala on hänelle Armollinen; ja niin kuin hän itse Ej tahdo Lakia kuulla, niin hän anda myös muille armoa; sillä Oma vanhurskaus Ej tahdo duomiota kuulla, mutta Armoa vaan. /

Nyt todista Pavali siinä Edellä mainitusa paikasa, että Laki Ej ole pandu vanhurskaile, vaan syndisille, se on senkaltaisille, jotka Jumalan Lain polkevat. Mutta Armon varkat saattavat kyllä omista vielä tämänkin paikan Raamatusta, koska Rietas selittä heille Jumalan Sana nurin: Armon varkat sanon minä, saattavat omista tämän paikan itsellensä: ja sanoa: Me olema uskon kautta vanhurskautetut. Me makame joka päivä Ristin juuresa: Met emme tarvitse enä Lakia: sillä Pavali sano: Ettej laki ole pandu hurskaille vaan syndisille. Kuuletta kos nyt kuinga Rietas selittä / Teille Raamattua?

2 Alkuosa kirjoitettu myöhemmin uudelleen

Hän selittä niin taittavasti Raamattua, että katumattomat huorat, ja katumattomat varkat pääsevät Taivan valdakundaan. Koska nimittein yxi katumatoin huora saapi tästä Raamattun paikasta kiinni, sano hän: Minulle Ej kuulu Laki: sillä minä olen uskon kautta vanhurskaxi tehty, ja Pavali sano: Ej ole Laki hurskaille pandy vaan syndisille. Minä en tado toisen kerran kaivatta[3] itsenin Lakiin: minä olen Evangeliumin kautta vapa synnistä, ja minä en ota enä duomiota vastan. Mutta jos nyt sinun Elämäs on Jumalan Lakia vastan sotivainen? kuingas sinä pääset duomiosta. Jos vanha Adami on niin suuri, että se potke ja hyppä, joka / kerta, kuin christityt tahtovat sinua koetella? Ilmanki silloin olet Paras christitty, koska sinulla on vahva usko, ja [4]<viha> Epäusko* sydämesä; koska sinulla on palava Rakkaus, ja hengellinen viha sydämesä; silloin sinä pääset sanomaan niille, jotka sinua Nuhtelevat synnistä: Ej ole Laki pantu hurskaille vaan syndisille. Mutta minä ajatelen, että Laki on pandu vielä semmoisille syndisille, jotka oman vanhurskauden kautta ovat hurskaxi tullet, vaikka he luullevat, että he ovat christuxen vanhurskauden kautta vanhurskau/tetuxi tullet. koska oma vanhurskaus pääse jutaman Armon eteen, silloin tulle sydän araxi Laista: Ej semmoinen enä kärsi kova puhetta, ja kuingapa paras christitty kärsi, että huonomat tulevat händä nuhtelemaan synnistä. Paras christitty suuttu varsin, jos räkäsuu kläpit tulevat händä haukumaan. Hän sano varsin: Te tuletta minua haukumaan, ja Lakiin painamaan: Etteko Te tiedä ettej Laki ole pandu hurskaille, mutta syndisille? On kyllä niin ki: mutta / minä ymmärrän näitä Pavalin sanoja sillä lailla, että Laki on pandu niin hyvin hurskaille syndisille, kuin Jumalattomille, ja katuvaisille ainoastans on Evangeliumi pandu lohdutuxexi, virvoitexexi ja ylös rakennuxexi, jonga tähden minä myös maanan ja kehoitan niitä, jotka oman vanhurskauden tähden makavat Epäilyxen suosa niin kuin hengelliset Naudat, että heidän pitäis ruveta nostamaan jalkansa ja vuovamaan, että he pääsisit ylös rapakojänkästä, ennen kuin / auringo laske: kuule Israelin Paimen niiten murhellisten, katuvaisten ja alaspainetuin huokaus. I. M.

---

3 S: kuivatta

4 -* S: <usko>

Meidän P. E. johdatuxesta pitä meidän J.a.k. katselemaan, kuinga Jesus osotta itsensä murhellisille opetus lapsille. 1. kymmenelle, jotka ovat koosa. 2 Thuomalle, joka Ej ole paikalla. Niin me Toivoma, että he tulevat iloisexi, koska he näkevät sitä ristinnaulittua Eläväxi, vaikka yxi uskotoin Thuomas Ej tahdo uskoa, ennen kuin hän näke. /

1. Jesus osotta itsensä ensixi niille kymmenelle jotka ovat lukituiten ovein takana Judalaisten pelvon tähden, sillä he pölkevät, että Judalaiset ottavat heitä kiini ja tappavat heitä. Mutta Jumala on niin edeskatsonut, ettej Judalaiset saa heitä tappa; niin kauvon kuin opetuslapset pelkävät; Judalaiset luullevat, ettej Opetuslapset tohdi enä saarnatta Evangeljumia, koska heidän Mestarinsa on tapettu. Ejkä tohdi kan opetuslapset puhua kellän christillisydestä, niin kauvon kuin / he ovat murhesa ja Epäjlyxesa. Vaikka Taivallinen Isä heitä täällä lailla kurita murhen ja Epäilyxen kansa: Ej he vielä tohdi mailmalle puhua mitään, ennen kuin he saavat sen vaakutuxen, että Jesus on Elämäsä. Mutta nyt ilmoita se Ristinnaulittu Vapahtaja itsensä murhellisille ja Epäileväisille Opetuslapsille; Hän tulle siselle, vaikka sydämen ovi on vielä suljettu Mailman pelvon tähden; Ej he näe Jesusta ulkona, vaan sisellä juuri sydämen kamarisa he näkevät händä; Hän ilmoita itsensä / äkkiä heidän silmeinsä eteen, ja pian hän myös katoo heidän silmeinsä edestä: mutta opetuslapset ihastuvat, koska he näkevät Herraa. Ennen he olit kovasa murhesa ja Epäilyxesä, mutta nyt tulle heille ilo, ja he saavat siina samasa Pyhän Hengen voimaa, sillä Jesus sano heille ottakat <Pyhän Hengen voimaa> Pyhä Hengi. Joille Te synnit Andexi annatte, niille ne Andexi Annetaan, ja joilla Te Net pidätte niille Ne pidetään. Mutta Ej suingan Judalaiset ja pakanat usko, että Jesuxen opetus / lapsille on se valda annettu, että he saattavat synnit Andexi Anda: vaan Judalaiset ja pakanat luullevat, että Jumala yxin Anda synnit andexi, ja tämän synnin Andexi saamisin luullevat he saavansa, ilman katumuxetta ilman parannuxetta ja ilman Elävätä uskotta: he luullevat vaan, että Jumala on heille ki Armollinen, vaikka he esinä ristin naulitsevat Vapahtajaa, ja sitte vielä vihavat ja vainovat Jesuxen opetus lapsia: yhtä hyvin luullevat Judalaiset ja Pakanat, että Jumala on heille / Armollinen. Ja

tämän kuollen uskon kansa he menevät Helvitiin. Mutta jos Judalaiset ja pakanat Ej usko, että Jesuxen opetus lapsille on valda synnit andexi Anda, paljota vähemän he uskovat, että Jesuxen opetus lapsille on valda synnit pidettä. He sanovat nimittein näin; Ej teille yhtän valda ole duomitta meitä. Me olema siviät ja kunnialliset Ihmiset; Me olema kunnialla vaeldanet tähän päivään asti; Ej tarvitse kukaan tulla meitä soimamaan, että me olema huorat ja varkat. Mutta Te / oletta väärät Profetat ja villihenget, jotka ette anna kunniallisille ihmisille oman tunnon rauha. Niin saarna yxi kunniallinen Raadiherra ja Herr vanha Adami, joka Ej tahdo alenda itsensä Jumalan edesä: hän luulle Ettej ole Jesuxen Opetus lapsille valda händä duomitta: ja sentähden hän lykkä itsen Jumalan duomion allä. Mutta millä uskalluxella hän tulle duomion eteen, koska hän täälle jo pelkä Jesuxen opetus lapsia ja pakene niin kuin Jänis, vaika Ej yxikän aja händä taka. Ilmanki hän otta muuttaman viina rypön, että / hän tulle rohkiamaxi puhumaan, koska hän tulle Jumalan duomion Eteen. Mutta Esinä hän kanda christityin päällä maaherran Pontius Pilatuxen Edesä, ettej nämät väärät Profetat anna hänelle oman tunnon rauha, ja sitte hän mene mailman Jumalan tygö rukoilemaan, ettej hän koskan tulis niin hulluxi, kuin nämät väärät Profetat ja villihenget, jotka välistä huokavat niin kuin luondokappalet, ja välistä ovat ilosa. Taita olla Rietas, joka heisa vaikutta oman tunnon <rauhaa> vaivaa, mutta Pyhä hengi vaikutta mailman / orjan mielesä ilo, koska Paloviina nouse päähän. Ilmanki Taivan valdakunnasa on Paloviina ja kaunit Tyttärät, niin kuin Turkin Raamattu sano. Semmoinen usko on Turkille, että Taivan valdakunnasa on Paloviina ja kaunit Tyttärät. Ja kaikki ne, jotka Turkin uskosa ovat, kutsuvat christityitä koiraxi, Sen haukumisen tähden. Sillä Ej Turkit ja koiran kuonolaiset tiedä vapahtajasta mitään: mutta yxi on Jumala, ja Taivan valdakunnasa on viina, ja kaunit Tyttäret. - mikä on Paras ilo täsä mailmasa, se on myös Paras ilo Taivasa. Yxi huora, joka on / huorimiesten kans maanut täällä, saapi Engeliten kans maata Taivan valdakunnasa. Yxi köyhä juomari, joka on täällä juonut Pirun paska saapi juoda punaista viina Taivan valdakunnasa. Yxi kunniallinen viina porvari, joka on täällä armahtanut juomatrasuja, ja andanut heillä Pirun paska ilman rahatta ja ilman hinnat-

ta, pääse Taivan valdakunnasa korkiampaan viinaporvarin virkaan. Ja se näky olevan Turkin ja koiran kuonolaisten usko, että kaikki lihan huvitus täällä, on Taivan ilo sjelä: kaikki / kirous täällä on sjunaus Taivan valdakunnasa: kaikkinainen huorus täällä, on rakkaus taivan valdakunnasa. joka on hyvin korea täällä, saapi vielä suureman koreuden Taivan valdakunnasa. Semmoinen on Turkilaisten usko, ja Judalaisten on kohta siihän samaan malliin; Erinomattain on se yksi uskon kappale Judalaisten uskosa, että joka hyvin viha ja vaino Jesuxen opetuslapsia se teke Jumalalle palveluxen; ja jota enämän koiran kuonolainen ime christityin verta täällä, sen enämän makkaroita hän saapi syödä Taivan valdakunnasa. Koska nyt Judalaiset, Turkit ja Pakanat ovat niin vihaiset Jesuxen / Opetus lapsille, erinomatain sen haukumisen tähden, niin se on arvattava, ettej Judalaiset ejkä Turkit eli Pakanat usko, että Jesuxen opetus lapsille on valda synnit andexi anda ja pidättä. vaan niille Judalaisille, Turkille ja Pakanoille on se usko, että Jesuxen opetus lapset ovat väärät profetat ja villihenget, jotka ej anna kunniallisille ihmisille oman tunnon rauha. Kuitengin on Jesuxen opetuslapsille se valda, että he saattavat synnit andexi anda katuvaisille, ja pidettä katumattomilda Sillä Jesus on itse sanonut: Jollen Te synnit andexi annatte, niille ne andexi annetaan, ja joilla Te ne pidittä, niildä ne ovat pidetyt. /

[5]2. Mutta Ej kaikki opetus lapset ole Pääsiäis ildana koosa, koska Jesus Ensimeisen kerran ilmoita itsensä. Yxi Judas on silloin jo hirtänyt itsensä ja se uskotoin Thomas on omia reisujansa kulkemasa. Epäusko ja Epäilys panne händä vaeldamaan sinne ja tänne mailman korvesa, kusa Ej ole lepoa ejkä rauha missän. Kuitengin on Thomas niin uskotoin, ettej hän usko ollengan, että Jesus on Elämäsä, vaikka 10 vierasta miestä todistavat, ja sanovat: me näimme Herran. Ja kuinga pa Thomas usko, että Jesus on Elämäsä, koska oma vanhurskaus on saannut niin suuren vallan hänen päällänsä, että hän maka niin kuin hengellinen / nauta Epäuskon leväsä, Ejkä enä liikutta jalkansa, ennen kuin toinen ihminen nosta händä Päästä ja toinen ruoskalla piiska; taita olla siinä syy, että hända

5 S: 2 seuraavaa käsikirjoituslehteä olleet saarnakarttanipussa VA/Koller 8 ja sen johdosta Saarnoja ss. 95-96

on niin huonosa ruasa pidetty, että hän on mennyt lamaan, niin kuin ne 7 laihat naudat, jotka söit ne seitsemän lihavata Ejkä vielä tundunut heisä että, he olit jotakin syönet. Semmoiset hengelliset naudat, jotka huonon ruan tähden ovat mennet lamaan makavat leväsä, ejkä vuovakan sjeldä ylös nosta, ennen kuin ihmiset tulevat avuxi; Mutta yxi hengellinen nauta, joka huonon ruan tähden on mennyt lamaan, ettej ole hänesä muutta kuin nahka ja luut, / on kuitengin niin raskas, ettej 10 miestä jaxa händä levästä kangoa[6] ylös; <vaan> koska tämä hengellinen nauta, Ej vuova itse ollengan ylös: vaan sillä lailla saadan yxi hengellinen nauta parhaiten ylös, koska yxi nosta päästä, ja toinen ruoskalla piiska, että naudan täyty itsekin ruveta vuovamaan. Nouse nyt ylös levästä hengellinen nauta, ja älä maka sjellä laiskana: sinä kuolet viimein siinä, jollet rupea itsekin nostelemaan jalkojasti ja riestämän ylös. Thomas oli tosin yxi hengellinen nauta, jota 10 miesta freistaisit nosta ylös Epäilyxesta, mutta Ej ne jaxanet hända liikutta: ennen kuin vapahtaja itse tuli, / ja nosta händä ylös Epäilyxestä. Mutta me tiedämä, että Thoman Epäusko, Ej ole Pyhän Hengen vaikutus, vaan se on oman vanhurskaudens rietas, joka muutta itsensä valkeuden Engelixi, niille heräneille, ja lykkä mieleen senkaltaisia ajatuxia, ettej he usko ollengan, että Jesus on vielä Elämäsä, ennen kuin he saavat pistä sormiansa naulain reikään. Pistä nyt sormes naulain reikään sinä Epäuskoinen Thomas. Mutta Etpä sinä pistänyt kan. Taisi tulla häpiä, jos sinä olisit mustilla sormilla ruvenut kaivaman Vapahtajan haavoja. Mixet pistänyt sinä uskotoin Thomas. Koska sinulla on niin surkia Epäusko et et ole aikonut usko[a] / ennen kuin sinä saisit pistä sormesti naulain reikän; mixet pistänyt, koska Jesus käske, ettäs viimein uskoisit. mutta mustatpa sinulla on sormet. Et sinä tohdikan niille mustilla sormilla pistä; Etpä sinä uskaldanut niillä saastaisilla sormilla ruveta Jesuxen verisiä haavoja koeteleman. niillä sormilla olet ennen niin paljon syndiä teenyt, ja pirun paska kaivanut, ja niillä samoilla sormilla, olet ennen varastanut, olet niillä vielä*

6 S: kungaa

aS: saarnasta puuttunut katkelma loppuu; loppulehti kirjoitettu uudelleen

-* S: vielä niillä

kynsinyt Ihmisiä. niillä sormilla kos sinä menet Jesuxen haavoja koetelemaan? Etpä tohtinut Thomas pistä sormias naulain reikään. vaan sinä täyty viimein ilman pistämätä uskoa, että Jesus on vielä Elämäsä. Sinun täyty uskoa vaika et tahdo. Mitäs nyt olet voittanut Epäuskollas? Et mitän muutta kuin suuren häpiän. Meidän toivome on että Thoman veljet, jotka ovat saman kaltaisesa Epäuskosa, ottaisit yhden hyödyllisen ja ylösrakendavaisen Esimerkin itsellensä Thuoman Epäuskosta, ettej he Epäuskollansa saattais Vapahtajansa murhillisexi. Sillä Jesus on monda kerta soimanut opetus lapsiansa Epäuskon tähden, ja erinomatain Thomasta, joka Ej aikonut uskoa, ennen kuin hän / pistäis sormiansa naulain reikään. Lutherus sano, että Epäusko on suurin syndi, joka heräneildä tehdän. Niin katsokat nyt Te Epäilleväiset ja Epäuskoiset: katsokat nyt niitä haavoja, joita Te oletta saattanet Jesuxelle, teidän synnillänne, ja Epäuskollanne. Koska Jumalan poika aukaise rindojansa murhamiehillensä, ja osotta heille haavojansa, ja sano heille. katsokat onnettomat sjelut! näitä haavoja olen minä saanut teidän tähtenne. pistäkät nyt sormianne näihin haavoihin, että Te viimein uskoisitte, että minä olen teidän tähtenne kuollut, että Te pääsitte Elämään. Mutta Epäuskoiset sanovat: Et suingan meidän tähtäme. Mutta pistäkät nyt sormianne Te katuvaiset, ja Epäileväiset, ja Epäuskoiset, pistäkät nyt sormianne naulain reikään jos teille se rohkeus on. Eli mengät loukoon häpämään teidän Epäuskonne tähden, ja sanokat niin kuin Thomas: Minun Herrani, ja minun Jumalani. Thomas se on sinä joka mahdottomuden tähden et jaxa uskoa, vaika olis halu: pistä sormias naulain reikään, ja koetele haavoja, joita se suuri ristinkandaja on saanut sinun tähtästi. Älä ole Epäuskoinen vaan uskovainen. Amen.

äS: heräneldä